

КОЛИН КЕП

ПОСЛАНИК НА ПРОКЛЕТАТА

Превод от английски: [Неизвестен], 1973

chitanka.info

— Добре дошли на Проклетата, лейтенант! — капитан-администраторът Лайонел Прелен протегна ръка на новопристигналия.

Лейтенант-космотехникът Синкълър се направи, че не забелязва протегнатата ръка, и поздрави сухо.

— Доколкото разбирам, Администрацията на космическите територии върху Проклетата е помолила Флотът да ѝ помогне при монтажа на акустираща мрежа и субкосмичен фар, за да може да създаде възможност за кацане на лайнера ФТЛ?

— Така е — съгласи се Прелен. — Ние искаме да дадем възможност за приставане на Твърде Важна Персона, намираща се сега на борда на този лайнер. А вие, изглежда, сте притежатели на единствената мрежа, която може да се монтира тук в срокове, които да позволяват този лайнер да може да се спре и благополучно да акустира.

Лейтенантът погледна замислено към капитана:

— В съгласие с тази молба адмирал Мелк командирова космическия кораб „Джемини“ с цел той да влезе в орбита около Проклетата и прехвърли тук конструкционните елементи на мрежата и генераторите и съоръженията на фара, които трябва да се сглобят върху повърхността на планетата. Договорихме се, че вие ще осигурявате необходимите условия и работна ръка, а аз ще ръководя монтажа и ще оказвам техническа помощ.

— Отлично! — възкликна Прелен. — За по-добър договор ние не можем и да мечтаем. Но изглежда, че вие, лейтенант, не сте много доволен от това?

— Щом сам ме питате, капитане, ще ви отговоря — имам малко основания да бъда доволен. Сега нашият Флот е зает с една неотложна работа и да се откъсва от него един „Джемини“ за цели двадесет дни — докато се монтира вашата мрежа за кацане — според мен никак не се връзва с идеята за максимално използване на ресурсите.

Прелен вдигна рамена:

— Но в такъв случай Флотът трябваше веднага да откаже. Та нали в края на краищата това беше само молба за междуведомствена помощ.

— Адмиралът предполагаше, че тази молба е законна, ако важноста на операцията оправдава разходите и загубите. Но той

нямаше възможност да съди за нещата по същество. Бих искал да ви задам един въпрос, капитане. Оправдана ли е тази молба?

— Мисля, че да! — спокойно отговори Прелен. — За щастие не съм задължен да се отчитам за това нито пред вас, нито пред адмирал Мелк. Отговорен съм само пред Управлението на космическите територии, намиращо се на Земята. Но щом вече веднъж засегнахте тази тема, ще ви кажа, че Твърде Важната Персона, за кацането на която сме заинтересовани, всъщност е първият посланик на Земята върху Проклетата.

— Посланик? — Синкльър се помъчи да превъзмогне чувството си на недоверие. — Капитане, поправете ме, ако бъркам, но нали в „Космически справочник“ Проклетата е отнесена към планетите, лишени от достатъчно разумни форми на живот, с които да могат да се установят някакви социологични контакти, или поне някакво взаимно разбиране.

— И вие, и „Космически справочник“ бъркате — каза Прелен. — Той се върна до своето бюро и уморено седна върху него. — Страшно бъркате. На Проклетата съществува разумна във висша степен форма на живот и ние дори още не знаем доколко е разумна, но тя може напълно да се окаже несравнимо по-разумна от нас двамата. Цялата беда е там, че първоначалните оценки са правени по скалата на Манешен, базираща се на земните критерии за разум. А местната форма на живот съвсем не е сравнима със земната. Всъщност от земна гледна точка тя е напълно неразумна.

— Вие обаче я смятате за разумна?

— Няма съмнение, че ако разумът се разглежда в по-широк аспект — като способност съзнателно да се управлява околната среда, то тези Непознати, както ние ги наричаме, най-малко са равни на нас. Как или защо те управляват обкръжаващата ги среда, засега е вън от нашето разбиране, но да отричаме, че те могат и правят това, ние нямаме право. Ето защо Проклетата заслужава посланик. И така, лейтенант, сега аз чакам от вас еднозначен отговор: ще получа ли мрежа за акостиране и фар?

— Ще ги получите — късо отвърна Синкльър. — Този въпрос е решен. Но се наложи вашата молба всеотчетливо да бъде проучена. Ако тя беше се оказала не напълно оправдана, адмирал Мелк би прехвърлил за разглеждане всичко това на Земята.

— Искате да кажете, че адмиралът би използвал тази ситуация за своите междуведомствени интриги? — ядно запита Прелен.

Синкълър не обърна внимание на това:

— Сутринта ще пристигне първият транспорт със запасни части и веднага работата ще може да започне. А засега бих искал да прегледам района на строежа.

— Ще ви свържа с нашия началник на инженерно-строителната служба — каза Прелен. — Той ще ви помогне буквално във всичко. Но какво да правим с вас? На „Джемини“ ли ще се установите?

— За съжаление, не. Ще ми се наложи да се намирам постоянно тук, докато задачата не бъде изпълнена.

— В такъв случай ще ви предложи каюта на борда на „Максуел“ — скромния кораб на нашата база. Разбира се, това съвсем не е нещо, каквото е прието при вас във Флота, но е по-удобно, отколкото сглобяема барака.

— Във Флота... — започна Синкълър, но млъкна.

— Аз зная как е прието във Флота — каза Прелен, — но искам да знаете колко ще бъдете доволен, че през дългите и шумни нощи от външния свят на Проклетата ви отделя обвивката на космически кораб.

— С удоволствие ще се възползувам от вашето гостоприемство — отвърна без ентузиазъм Синкълър. — Не се съмнявам, че Проклетата ще ми поднесе много повече неочаквани неща, отколкото е отбелязано в „Космически справочник“.

— Бихте могли да кажете „сто пъти повече“ — забеляза Прелен. — И въпреки това ще се приближите едва-едва до истината.

* * *

Ако в душата на Синкълър и да имаше някакви съмнения по отношение на квартирата му на „Максуел“, то още вечерта в десет часа и десет минути местно време от тях не остана нищо. Отминавайки с презрение офицерската кают-компания, Синкълър се спря на радиокаютата и прекара там цялата вечер, човъркайки едно шифровано съобщение до адмирал Мелк и подготвяйки график за работата на „Джемини“. Като свърши с подробностите, той се върна в определената за него каюта и започна да се готви за сън. Внезапно чу

стържене, като че ли нещо се беше хлъзнало по външната обвивка на кораба, а след това се разнесе тежко „кломп — клomp“ — очевидно това „нещо“, трополейки и дрънкайки, отново се катереше нагоре. Като поразмисли, Синкльър с недоумение вдигна рамена и реши, че с инцидента е приключено, но когато почти вече беше легнал, изведнъж всичко се повтори отново. Този път потропаха надолу, а простъргаха нагоре. След това последваха звуци, които въобще бяха необясними, и той имаше усещане, че корабът сякаш се поклаща меко, като се повдига и отпуска леко на амортизаторите си.

Макар командата, съдейки по всичко, да беше заплашена от страшно бедствие, Синкльър дори не забеляза и намек за паника или за извънредно положение, така че реши да разузнае каква е работата. Разтваряйки вратата, той се сблъска с Ентън Уолд, космопсихолог, с когото го бяха запознали на обяд.

— Аха — възкликна Уолд. — А аз тъкмо идвах да ви кажа да не се вълнувате.

— Какво всъщност става?

— Всичко това са само Непознатите — каза Уолд.

— Те какво, нападат ли ни?

— Не мисля. Честно казано, аз не зная какво правят. Те от време на време се занимават с това и не е известно защо. Вероятно им доставя някакво удоволствие, а тъй като не ни навреждат, не им обръщаме внимание!

Синкльър беше объркан:

— Искате да кажете, че дори не поставяте постове да ги разгонват?

— Ние даже нямаме намерение да ги гоним. Тук сме, за да ги изучаваме.

— Но нали те ще разтрошат кораба на парчета!

— Не — отвърна Уолд. — Колкото и странно да е, те наистина нищо не развалят, ни най-малко! Дори не оставят следи.

— Да, но шумът...

— Е, и какво? — Уолд повдигна рамена. — Какво би трябвало според вас да направим? Да излезем и да застреляме няколко? Разбира се, те са ни чужди, но с такова ниво на интелект, че ако ги нападнем, това не би могло да се оправдае с нищо. Във всеки случай на мен ми се струва, че ако те биха поискали да ни нападнат, то биха направили това

така, та ние не бихме съумели да се защитим. Лично аз не бих започнал престрелка с тези Непознати.

— Ясно — отвърна Синкълър, но по гласа му се чувствуваше, че нищичко не му е ясно. Той се върна в каютата, заключи вратата и се примири с мисълта за една безсънна нощ. Какъвто и тайнствен ритуал да извършваха по обвивката на кораба Непознатите, произвежданите от тях звуци без съмнение бяха неотделима част от този ритуал. Никъде нищо подобно Синкълър още не беше чувал.

* * *

На сутринта Синкълър най-напред прегледа внимателно повърхността на кораба. В душата си беше убеден, че действията, съпровождащи нощните шумове, не са могли да не предизвикат сериозни повреди в обвивката. За негово изумление върху пласта нагар, покриващ външната обвивка, нямаше нито една драскотина. Дори върху пясъка около ракетата нямаше нито стъпки, нито каквито и да е други отпечатъци.

Независимо от своя скептицизъм, а може би именно благодарение на него Синкълър се заинтересува от тази работа, особено когато си спомни за колебателните движения на кораба, тежащ над сто хиляди земни тона. Трудно беше да си представи по какъв начин необходимата за това сила е могла да въздействува на кораба, без да остави по него никаква следа. Още по-трудно беше да си представи за какво е било правено всичко това.

Самият кораб с трите допълнителни товарни секции стоеше върху разчистен участък с площ около четири квадратни километра, по границите на който във всички страни се простираха еднообразните дантели на дивите гъсталаци на Проклетата. Този участък беше създаден изкуствено и включваше в себе си площадка със сглобяеми панелни бараки и зона, в която се предполагаше да бъде монтирана мрежата за акостиране. От инженерна гледна точка това беше премислено отлично. Всички налични запаси бяха концентрирани до зоната на мрежата.

Първият транспорт пристигна точно по разписанието и Синкълър потъна до уши в работа по разтоварване на доставените конструкции и

по организиране взаимодействието между началниците на работните групи. От време на време обаче той вдигаше глава от работата и се вглеждаше в дразнещите въображения по крайнини на близкостоящите гъсталаци; много му се искаше да знае дали Непознатите са сега там, а ако са там, какво мислят за това, което ставаше (ако въобще са способни да мислят).

Рядко в гъсталаците нещо сякаш се полюшваше, но това или траеше съвсем кратко време, или беше едва уловимо, като че Синкълър долавяше движения само с края на окото си. Постепенно все пак той стигна до убеждението, че Непознатите наблюдават от гъсталаците работата и от време на време излизат на открито място — очевидно, за да разгледат по-добре някои подробности.

Вече приближаваше краят на работната смяна, когато Синкълър все пак се изхитри да се освободи и намери Уолд. Уолд беше в кабинета си в сглобяема барака и мрачно гледаше странно обработения прозрачен кристал, който блестеше, когато го обръщаше. Веднага щом Синкълър влезе, Уолд внимателно му предаде този загадъчен предмет.

— Какво е това? — запита накрая Синкълър.

— Дявол да ме вземе, ако зная! — възкликна Уолд. — Това е оставено тук от Непознатите, но какво да правим с него: да го изядем, да го гледаме ли, да седнем на него, да се вслушваме в него или нещо друго — направо не зная. Дори понякога се улавям с мисълта, че никога няма да го узная. Та нали това може да се окаже всичко, каквото ти се иска — от кристален компютър до абстрактна скулптура... А вероятно и нещо толкова надхвърлящо нашето разбиране, че човечеството никога няма да успее нито да го разбере, нито да се възползува от него.

— Точно за Непознатите — прекъсна го Синкълър. — Те някога проявявали ли са враждебност към нас.

— Ами, всъщност не. Мисля, че те също както нас се стремят до установят контакт. Но именно в това се крие опасност.

— Нещо не разбирам — призна Синкълър.

— Че аз и не допусках вие веднага да разберете. Поразмислете малко върху понятието „чужденец“. Непознатите са ни толкова чужди, че почти всичко, отнасящо се до тях няма нищо общо с онова, което ние сме способни да постигнем. Те са толкова далеч от всички наши концепции, свързани с жизнените форми, че не само да ги опознаеш, а

и да си ги представиш е абсолютно невъзможно. А бихте ли могли да разберете нещо, намиращо се извън сферата на вашето въображение? Отговорът е прост: не можете.

— Но това вероятно зависи само от широтата на мисленето на един или друг човек...

— Съвсем не! Жизненият опит на човечеството ограничава въображението на индивидите в някакви стандартни рамки, извън които е твърде трудно да се построят каквито и да било концепции, тъй като няма нито аналогии, нито изходни понятия, с чиято помощ би било възможно да се формулира или потвърди една или друга мисъл. Всяка концепция извън тези рамки няма смисъл.

— И все пак аз не разбирам в какво е тук опасността? — каза Синкълър.

Психологът дълбокомислено погледна нагоре:

— За да приемеш Непознатите като реалност, е необходимо да се отречеш от всичко, на каквото са те учили, и от собствения си жизнен опит. Те не са същества в онзи смисъл, в който сме свикнали да разбираме това, така че се налага да ги приемаме такива, каквито са — някак си от тяхна гледна точка. Това завършва със стрес и дезориентация. Човешкият мозък не реагира много добре на такова претоварване. В най-добрия случай на човек му се завива свят, а в най-лошия той напълно капитулира пред този конфликт и изпада в каталептичен шок. Ето защо ви предлагам да проверите себе си, преди да се опитате да встъпите в какъвто и да е контакт с Непознатите. Ние не можем да си позволим да ви загубим. Най-малко поне докато не бъде монтирана мрежата.

— Точно в това е работата — каза Синкълър. — Взимайки всичко това под внимание, аз още по-малко разбирам защо на Проклетата е необходим посланик, след като вие не сте успели поне в някаква степен да разберете Непознатите.

— И това ви възмуцава, нали?

— А вие как мислите! — Синкълър рязко се обърна към него. — Да, дявол да го вземе, прав сте, аз съм възмутен! Възмутен съм от това, че ме замъкнаха в това забравено от бога място, за да монтирам мрежа за акостиране и фар в името на бюрократичните хитрости! Хитрости, с чиято помощ са вкарали в заблуждение администрацията на космическите територии, заставяйки я да повярва, че на тази планета е

необходим посланик за общуване с такава форма на живот, с която той никога няма да успее да влезе в контакт.

— Свършихте ли, мистър Синкълър? — се разнесе изведнъж гласът на Прелен.

Синкълър, който не беше забелязал как той е влязъл, раздражено се обърна към него:

— Не, още не съм свършил! Ако искате да знаете моето мнение...

— Не искам да знам вашето мнение — решително заяви Прелен. — Не искам от вас нищо освен действаща мрежа за акостиране и точно монтиран фар. Сигурна за вас ще е интересно да узнаете, че именно изследванията на д-р Уолд върху психологията на Непознатите подбуди Администрацията на космическите територии да командирова посланик на Проклетата, а изборът на времето и начинът на доставянето му тук са определени от мен.

— От вас?

— Да. Извинете, че ви разочаровах, Синкълър, но ние, ръководителите, сме длъжни понякога и да ръководим. Така че разберете: никакви подкупи на ръководството, никакви бюрократични хитрини и никакви синекури. Просто технически доклад, съгласуване и програмиране на действията.

Върху лицето на Синкълър се отрази очевидно недоверие:

— Не ви вярвам и не мисля, че адмирал Мелк ще повярва. Честно казано, в края на своя доклад ще препоръчам да му предадат цялата тази история за разследване.

— Като имам предвид всичко, което вие ми казахте за вашите неотложни работи — сдържано забеляза Прелен, — трудно ми е да повярвам, че адмиралът не е намерил нищо по-добро от това да се занимава с политически машинации.

— Прелен, не съм длъжен да слушам подобни забележки!

— А аз няма да търпя подобна дързост — произнесе Прелен със заплаха в гласа си. — Бих искал да ви напомня, че докато тези обязанности не е поел върху себе си посланикът, ръководството на всички земни дела на тази планета изцяло лежи върху мен и засега аз олицетворявам тук законната власт. Нима вие не знаете какво означава властта върху този още невлязъл във Федерацията къс „земя“?

— Аз ще му кажа — с мрачно задоволство произнесе Уолд, — тъй като виждам, че в Космическата академия не са го научили на много неща: например на уменията да се държи и на тънкото изкуство да спре навреме. Във всичко, що се отнася до Земята, властта на капитана е безразделна. Именно той властвува тук над живота и смъртта. Така че ако позволите да ви дам съвет, Синкльър, бих ви препоръчал да си затворите ченето преди в него да се удари нещо непотребно, например моята обувка!

— Не би трябвало да казваш това, Ентън — рече Прелен, когато Синкльър си отиде. — Мелк и без това вече е настроен срещу нас; не достигаше само заплахата за насилствени действия срещу негов офицер.

Уолд се захили:

— Та вие самият бихте казали същото, ако не сте свързан с изискванията на протокола.

— Най-лошото е — отвърна Прелен, — че от всички възможни кандидатури ни изпратиха любимеца на адмирал Мелк. При това положение не можеш да се опазиш от неприятности и е достатъчно само адмиралът да си мръдне пръста. Но ми се иска да се надявам, че ще пробутаме тази работа още преди да се е разразила бурята. Стига само да успеем да се задържим и ще излезем сухи от водата; ако пък Синкльър сега вдигне шум, от нас само пера ще се разхвърчат.

Мрежата за акостиране постепенно придобиваше очертания. Навсякъде се монтираха сглобяеми секции. След това пристигнаха генераторите и техните тежки тромави корпуси бяха композирани в основата на цялата структура, така че предстоеше да бъдат съединени с нишките на проводниците, които създаваха от сплитанията на мрежата сложна паяжина. Огромната блестяща игла на подпространствения фар беше доставена на Проклетата в сглобен вид и поставена редом с мрежата. Също тук наблизо издигнаха сграда от сглобяеми детайли; именно в нея Синкльър постави предавателя, на който иглата на фара служеше за антена и трябваше да извлече лайнера ФТЛ от подпространството и го постави върху мекопреливащото се поле на мрежата.

На Прелен му направи значително впечатление безпогрешната сработеност и точност, с която екипажът на космическия транспорт на Флота осигуряваше доставянето на необходимия възел на нужното място и точно във времето, когато това беше необходимо; не по-малко

безупречна беше и дейността на Синкълър по организирането на доставките и монтажа. Но това, че Синкълър съчетаваше горното с изпращането на подробни шифровани съобщения до адмирал Мелк за целите и действията на сътрудниците на Администрацията на космическите територии, внушаваше известна тревога. Положението на Проклетата беше твърде необикновено и изискваше съвършено нов подход към проблема по установяването на контакти с нейните обитатели. Затова Прелен изпитваше тягостно усещане от това, че интригите на Земята направо могат да нарушат неустойчивото равновесие на замисления от него екстрасоциологичен експеримент.

Една вечер Прелен и Уолд тъкмо разговаряха на тази тема, когато изведнъж влезе Синкълър. Той целият излъчваше ликуване, а в ръката си стискаше космограма, която очевидно беше източник на радостта му. Улавяйки погледа на Уолд, той доволно кимна с глава:

— Радвам се, че ви заварих и двамата. Хайде да продължим разговора за посланика.

— Карайте! — каза Прелен, бързо поглеждайки към Уолд. — Трябва да се предполага, че сте получили някаква хубава информация — сигурно от адмирал Мелк?

— Точно така, капитан Прелен. Адмиралът вече е пристъпил към разследване на цялата тази работа и като начало ми събщи имената на посланика и съпровождащите го лица, които се намират на борда на космическия лайнер ФТЛ.

— Напразно се е безпокоил — уморено каза Прелен. — Бих могъл да ви дам всички тези сведения, ако бяхте достатъчно любезен и ме помолехте за това.

— Дори и името на посланика? То ви е известно, така ли?

— Да — бавно отвърна Прелен. — Неговото име е Прелен. Получи се така, че той е мой син.

— И вие признавате това!

— Имам за правило никога да не се отричам от своите деца, родени от брак.

Подобна невъзмутимост изкара от търпение Синкълър:

— Отлично разбирате какво имам предвид! Искате публично да разоблича подбудите за всичко това?

Прелен огледа Синкълър.

— Да, не ни е безинтересно да научим доколко сте в курса на нещата — съдържано каза той.

— Така си и мислех. Необходимо ли е да се спирам на някои подробности като тези например, че щатът на посолството се състои от пет жени — и сред него няма нито един мъж? Твърде странно подбран персонал! Е, да продължавам ли?

Прелен вдигна ръка.

— Не, засега стига. Не знам по какъв път адмиралът е получил тези сведения, но те са верни. Но ето какво искам да ми кажете, Синкълър. Какво точно целите да постигнете с вашите извънредни старания?

— Вие какво, искате да се откупите от мене?

— Още нищо не съм ви предложил, но съм сигурен, че вие можете да бъдете купен.

— Откъде тази сигурност, капитане?

— Това е очевидно — отвърна Прелен. — Вие можете да бъдете подкупен с пари или с повишение, тъй като вероятно никога не сте слушали за нещо, което се нарича принципи.

— И вие смееете да ми говорите за принципи?

— Да — каза Прелен. — И един прекрасен ден вие ще разберете какви са моите принципи. Но засега ми остава само да се надявам, че в областта на техниката ще се проявите по-добре, отколкото в злословията, тъй като в противен случай тук ще настане адска каша, когато лайнерът ФТЛ падне върху планетата.

Нещо тъмно и безформено с глух шум се бухна в полупрозрачния купол на фара, яростно се вкопчи за него и се плъзна надолу по изкривения скат със стържене, напомнящо стърженето на нокти, след което скочи от долната част на купола в спасителните хрусталаци. От този шум по кожата на Синкълър пробягаха мравки. Той свирепо погледна нагоре, тъй като същото се случи и с второ тяло, а след това и с трето. С четвъртото стана нещо друго: удряйки се в самата основа на купола, то постигна очевидно невъзможното, като се плъзна нагоре по купола, достигна върха му и изчезна от обхвата на погледа.

Синкълър вече беше на половината път до вратата, когато си спомни предписанията на Уолд и се обърна към разговорното устройство:

— Доктор Уолд, върху покрива на фара нещо се надбягва. Сигурно това са Непознатите.

— Твърде е възможно — каза Уолд. — Сега вас може би ще ви прекарат през лабиринт.

— Лабиринт?

— Лабиринт за мишки, който представлява устройство за проверка на най-простите реакции у експерименталните животни. Това им дава материал за основните възбудители и за реакциите спрямо тях. Непознатите вече успяха да оценят по този път повечето от нас и ние им омръзнахме. А вие сте нещо друго, вие сте човек на техниката и аз мисля, че сега те ще се опитат да получат същите данни и за вас.

— Като разиграват дявол знае какво по покрива? — Синкльър все още не вярваше. — Какво се надяват да научат по този начин?

— Стига да разбирах нещо! — отвърна Уолд. — Предупредих ви, че те са във сферата на нашето разбиране. Ясно е едно обаче: те имат шансове да ни разберат не повече, отколкото ние тях. И ние, и те се опитваме да се оценяваме едни други, като изхождаме от своите концепции и не се съмнявам, че сведенията за нашите реакции не са им послужили повече, отколкото на нас данните за техните реакции. Това е класически алогична неразрешима ситуация.

— Нека да пипна някого от Непознатите, бих ви показал как да я разрешите — забеляза Синкльър.

— Би ми било интересно да видя — каза Уолд, — но не ви съветвам да правите подобни опити. Откъде знаете, че някоя от тези твари не е замислила да направи с вас същото, което вие с нея?

— Някоя глупава маймуна?

— Аха! Ето че попаднахте в клопката! — възкликна Уолд. — Та вие нито веднъж не сте могли да видите както трябва дори един от тях, а вече сте решили, че те приличат на маймуни — ето ви доказателство за ограничеността на земните представи! Всъщност те имат несравнимо много по-малко общо с маймуните, отколкото ние. Така че страхувайте се най-вече от собствените си лъжливи предупреждения.

Дори през разговорното устройство Уолд чу как петият Непознат започна своя странен „танц“ върху пластмасовия купол; думите на Синкльър завършиха с яростен крясък и връзката се прекъсна. Уолд продължи да държи в ръцете си слушалката още някоя друга секунда,

сякаш очаквайки нещо, а след това кимна, като да отговаряше на собствените си мисли:

— Кълна се в шкембенцето на адмирал Мелк — непочтително произнесе той, без да се обръща към някого, — че има хора, които никога не приемат нищо на доверие!

Като отвори вратата на фаровата сграда, Синкльър погледна навън. Сградата стоеше на края на площадката и само една широка пътека я отделяше от люлеещите се гъсталаци. Стърженето, разнесло се от покрива, го предупреди за появата на още един Непознат и му даде възможност да съди за посоката, в която той се скри, тъй като Синкльър успя да види как нещо безформено бухна долу и се хвърли под защитата на листата. Синкльър така и не успя да долови нито ръста, нито очертанията на Непознатия, но схвана, че масата на Непознатия е много по-малка от неговата собствена, а скоростта и пъргавината му са направо феноменални.

Синкльър се обърна назад към вратата и улови еднометров къс от титановата пръчка, от която беше отрязал пластинки за комуникационното устройство на фара. Той претегли замислено на ръка тази пръчка, без да си представя с помощта на какво би могъл да овладее Непознатите, без да ги убива. След това стисна по-здраво пръчката и излезе навън.

Дълго време не стана нищо. Само някакви трептящи прекъсващи се звуци, издавани от малките живи същества, достигаха до него от храсталаците с поразителна ясност и прохладното влажно дишане на растенията обвиваше шията му подобно на шал, от който още не е махната пластмасовата обвивка. Накрая Синкльър чу дращене по покрива и прецени мислено къде и кога Непознатият може да се спусне и се притисна към стената, държейки пръчката готова. Именно там, където той стоеше, от покрива падна нещо като камък и Синкльър замахна.

По-късно той въобще не успя нито да се ориентира, нито да опише какво е станало. Впечатлението му беше такова, сякаш неочаквано е ударил не по меко податливо тяло, а по каменна плоча. Ударът се отрази в пръстите му, които държаха пръчката, с неочаквана болка и от тази болка Синкльър изпусна своето оръжие. Нещо изхърка или блесна, или направи нещо друго отблъскващо и неразбираемо и вълна от погнуса подхвърли и огъна тялото му.

В този момент Непознатият замря пред него. Синкълър искаше да преодолее състоянието на прострация, но пак изпадна в него, веднага щом се опита да съпостави онова, което виждаше, с това, което смяташе поне донякъде за възможно. Потърсващата нелепост на онова, което се запечата в умствения му взор с нищо не напомняше нито една от множеството картини, които той беше готов да види. А за времето, докато Синкълър се измъкваше от хаоса на невъзможността, неговият противник-чужденец изчезна.

Известно време Синкълър стоеше, концентрирайки мислите си, и след това се огледа. Нито един Непознат не се виждаше, но безформените сенки, мяркащи се навътре в хрусталаците, говореха, че Непознатите не са далече. Изведнъж Синкълър дочу познатото му стържене и се обърна, търсейки своята пръчка.

Едва сега, потресен, той осъзна в каква бъркотия е бил попаднал. Титановата пръчка се оказа сплескана и свита, образуваща някаква непостижимо чужда и сложна композиция. Ръцете на Синкълър затрепериха, когато той вдигна пръчката и видя изключително сложните затворени възли на безукорната форма, които биха изисквали многочасова търпелива работа на земен майстор, и то с помощта на заваряване и електронно снопче. Това чудо обаче беше изготвено за част от секундата, докато пръчката е падала от ръцете на Синкълър. И тя беше съвършено студена на пипане.

Това необикновено явление от инженерна гледна точка беше съвършено безсмислено. То беше невъзможно и същевременно съществуваше. Именно тази пръчка повече от каквото и да е друго на Проклетата застави Синкълър да се покрие със студена пот, да недоумява и внезапно да се изплаши. Продължавайки да държи пръчката в ръка, Синкълър се обърна и без да бърза, последва Непознатите в гъсталака.

— Синкълър замина — обяви Уолд, като откри Прелен в щурманската рубка на „Максуел“.

— Къде? — веднага се наостри Прелен.

— Не знам. Мисля, че тук, в гъсталаците.

— Дявол да го вземе! — изкрещя Прелен. — Значи той преди всичко се е наврял там, за да може сам да мерне Непознатите. Колкото и да ни е опротивял флотът, все пак едва ли си струва да му връщаме неговия технически персонал в състояние на шок. А като се има

предвид късогледството на Синкълър, точно с това ще свърши работата. Така или иначе, Ентън, лайнерът ФТЛ е само на 16 светови часа от нас и ние сме задължени да измъкнем този идиот, преди да се е побъркал.

— Не! — твърдо каза Уолд. — Разбирам, че трябва да измъкна този идиот. Но ако той е отишъл отдавна, а мисля, че точно така е станало, то той сега е успял да се отдалечи твърде навътре. Твърде далеч дори за вас. Ще взема със себе си няколко психиатри и тройна доза мескалин. Ако не се върнем, не излизайте навън, но се помъчете да ни намерите.

— Наистина ли във вътрешните райони е толкова опасно?

— По-лошо не може да бъде — отвърна Уолд. — Вие разполагате със статистика за нервните разстройства на членовете на изследователските групи. Съпоставете я с процента на разстройствата сред целия персонал.

Прелен се усмихна накриво.

— Вече съм направил това — каза той. — Е, какво, та нали вие сте доктор. Какво ще ви трябва за из път?

— Само молитви и цяла бездна от въображение — невъзмутимо заяви Уолд. — Струва ми се, че само на това може да се опрем там.

— Тогава ви желая успех — каза Прелен. — А, Ентън...

— Какво?

— Не знам защо Синкълър е отишъл там сам, но ако в резултат на вашите психологически упражнения му бъде нанесена вреда, вие знаете как ще бъде принуден да постъпя с вас!

— И нищо друго не очаквам — отвърна Уолд. — Но, капитане, вие ще трябва да извършите адска работа, за да намерите някакви улики.

В гъсталаците не се забелязваха пътечки, но пружиниращите пръстовидни стебла позволяваха на Синкълър почти без отклонения да се движи във всички посоки. Тръгвайки на път, Синкълър мислено отбеляза положението на слънцето, решавайки да върви към далечния, разположен ниско участък от листака, в който се долавяше някакво движение. Този участък явно чувствуваше приближаването на Синкълър и се движеше пред него понякога твърде бързо, но нито веднъж не се отдалечи толкова, че да излезне от зрителното поле на Синкълър.

Синкълър не можеше да разбере дали там има един Непознат или цяла група. Но защо чужденците се проявяват само по такъв начин, Синкълър не можеше да обясни, макар и да беше физик.

Да се разбере тази ситуация би могло само ако се приемат действията на Непознатите като примамка или като покана да бъдат последвани по-нататък. Тъй като Уолд го беше уверил, че Непознатите не са опасни за хората, Синкълър не изпитваше особена тревога, вървейки след тях, където и да го водеха.

Но честно казано, в дълбините на душата си той съвсем не беше чак толкова спокоен. Краткото сблъскване с Непознатия сериозно беше разколебало вярата му в широтата на собственото му въображение и той си припомни наставленията на Уолд за опасността от контакти с чужденците. Но сама по себе си възможността да разузнае нещо за начина, по който за няколко милисекунди без нагряване титановата пръчка се преобразува в най-сложна форма, непреодолимо привличаше Синкълър.

Синкълър вървеше вече цял час, когато внезапно спря — той започна да халюцинира. У него се породиха странно усещане: като че пред него и около него само за миг израстват огромни кули — кули, които се появиха и пропаднаха толкова бързо, че той ги възприе по-скоро подсъзнателно. Яснотата на образа обаче беше такава, че се запечата в съзнанието му като безспорна реалност. Все още вцепенен, Синкълър се оглеждаше наоколо, мъчейки се да разбере какво би могло да пришпори така фантазията му. Но храсталаците, както и преди, се поклащаха спокойно.

Внезапно Синкълър беше погълнат от истински ад. Той пропадна в центъра на някаква замайващо въртяща се грамада, която напълно би могла се окаже една от машините в оръжейните работилници на преизподнята. Или в част от бучащ, замайващ, свръхгигантски град, толкова надхвърлящ разбирането и издръжливостта на Синкълър, колкото нашите градове биха били неразбираеми и непоносими за кроманьонците или неандерталците. Мозъкът на Синкълър буквално се разкъсваше от нетърпимо дивите впечатления, пълни с грохот, мръсотия, буйства и непреодолима сила.

И това видение изчезна толкова бързо, колкото се и появи. Само усещането за безпокойство, останало в сгорещения мозък на Синкълър, и грохотът, все още звучащ в ушите му, продължаваха да напомнят за

преживения шок. Чувството на ужас нарастваше и Синкълър като омагьосан очакваше със страх онова, което му предстоеше.

Все още без да разбира нищо, Синкълър се опитваше да проследи веригата от миражи — различните сцени и символи, които преминаваха пред него. Той не можеше да различи илюзиите от реалните факти и му се налагаше не да тълкува, а само да фиксира онова, което виждаше. Но дори това предизвикваше спазми в неговия стомах и виене на свят. В това време в околната обстановка настанаха замайващи и явно неправдоподобни изменения. Мрачните сенки на чудовищния сатанински комплекс отстъпиха място на нажежено до бяло парче пустиня, а след това на ледена тъма, която тук-там се оцветяваше от хаотични проблясъци толкова невъобразимо далечни, че заболяваха очите. Отново и отново образите незабележимо преминаваха от един в друг, замъгляваха се и отново се проясняваха; ставайки реалност и придобивайки чужд и недостижим смисъл, те въздействаха на неизвестни, неприсъщи на човека семантични превключватели и изтощаваха Синкълър; неговият организъм не беше пригоден към такива емоции.

Първото впечатление, което потресе Синкълър, беше усещането за движение — сякаш той чрез някакъв неинерционен способ е хвърлен в свят от кошмарни видения. По-късно по-рационалната част от неговото съзнание направи преоценка на тези усещания и той започна да разбира смътно, че всъщност е бил неподвижен, а всички тези фантастични видения са били създавани около него и след това са се унищожавали.

Синкълър си припомни, че Прелен определяше разума като способността да се управлява съзнателно околната среда. Той започна крадешком да достига смисъла на отдавна известната истина, гласяща, че в продължение на определено време всяка среда трябва да се изменя — или по естествен път, или чрез някакви манипулации; той започна също да осъзнава, че невъобразимите изменения и превръщания, ставащи около него, се различават от всяка позната на човека ситуация главно чрез своите темпове.

В един от пристъпите на умопомрачение Синкълър дори почувствува, че мисли така, както и Непознатите, но когато под формата на експеримент даде воля на въображението си и се опита да

продължи в същия дух, незримата връзка се прекъсна и той се оказа в пустиня от жестоко безумие.

Всички негови чувства стенеха под бремето на неочаквани усещания, той се умори страшно и беше на границата на пълното изтощение. Неговите крака сякаш се наляха с олово, а цялата система на рационални концепции и аналогии, която беше издигнал като защита, започна да се разпада. Синкълър знаеше, че ако той сега позволи на тази безумна безпорядъчност да нахлуе в неговия мозък, той веднага ще загуби всяка връзка с реалността и ще бъде принуден да отстъпва там, откъдето може би няма връщане.

Синкълър не виждаше как към него се приближават Уолд и двама психиатри, крачейки по движещата се като в кошмар пустиня сякаш по морско дъно. И едва когато те се докоснаха до него, той най-накрая се откъсна от умопобърканата панорама, към която беше прикован, и се опита да възстанови контакта с реалността. Но това не му се удаде и стоеше покорно, докато му правеха инжекция. Малко по-късно Непознатите станаха за него по-реални и по-малко гнетящи; псевдообкръжението — по-разбираемо и натъпкано с невероятни истини, които той така и не можеше да улови и възпроизведе.

Отведоха го от царството на лудостта в бавно успокояващите се храсталаци, които разцъфтяваха в шарки и контрасти на сенки и цветове, намекващи за достъп в най-широки сфери на съзнанието и до същества, намиращи се от другата страна. Но този достъп така и не беше осъществен.

До кацането на лайнера оставаха само два часа, когато най-накрая Синкълър беше изведен от прострацията, и макар все още да го обземаха тръпки, той трябваше да отрегулира окончателно апаратурата и да подготви мрежата за акостиране. Уолд стоеше до него, помагаше му да изпълнява най-простите операции и изпитваше болезнена жалост. Накрая Синкълър махна с ръка в знак, че работата е завършена, и се обърна към доктора с бледа усмивка.

— Трябва да ви благодаря за това, че ме измъкнахте оттам. Не мога да кажа, че не ме предупреждавахте...

Уолд вдигна рамена:

— Как се чувствувате сега?

— Ами у мене всичко се обърка... Аз съм разколебан... Мисля, че след всичко това никога повече няма да бъде както преди.

Уолд кимна:

— Не е ли истина, че това прилича на ад: пълно с идеи и няма нито един способ да съобщиш за тях на някого? Вие отидохте твърде далеч и без подготовка. Обикновено ние използваме медикаменти, които ни помагат да се запази достатъчно обективност и същевременно намаляват напрежението до минимум. Тук това е единственият начин да се оцелее.

— Но как всъщност може да съществува нещо толкова невъзможно?

— Не се съмнявам — отзова се Уолд, — че те си задават същия въпрос във връзка с нас и те имат също толкова надежда да намерят отговор. А истината е, че нито ние, нито те представляваме нещо невъзможно; ние просто превишаваме съответните ограничения в мисленето едни за други. Самите ние или ние заедно с тях като видове трябва да напипаме пътя за приспособяването едни към други, ако въобще някога се разберем едни други.

Уолд и Синкълър стояха пред сградата на фара, наблюдавайки мрежата, която беше измамливо спокойна независимо от мощността на фокусираните потоци на силовото поле, които извивайки се спираловидно, отиваха нагоре от мрежата в екзосферата. На нивото на тропосферата се събираха необикновените облаци на Проклетата в отговор на ярката следа на прибой, образуван в йонизираната зона на горните слоеве на атмосферата от концентрираното силово поле, и непознатият тук гръм се разнасяше на голяма височина. А на повърхността на планетата атмосферата оставаше спокойна и дори сивата корона на изпразванията върху иглата на фара изглеждаха неми и покорни.

— Мисля, че чак сега вие разбрахте доколко не можем да се откъснем от плена на познатите ни явления — каза Уолд. — Ние ограничаваме своето въображение, ограждайки го с рамките на стандартните вероятности и възможности. Ние не можем да разберем Непознатите или да общуваме с тях, защото тяхното поведение противоречи на цялата структура на усвоената от нас логика. Единственият възможен мост между нашите две цивилизации би могъл да бъде човешки ум, който да не е твърдо програмиран от нашите днешни логически концепции; ако той се постави между двете цивилизации, бихме могли да се надяваме, че той ще се научи, ако не

да примирява, поне да признава тези два взаимнопротиворечащи си комплекта от ценности.

— Ако би се намерил човек с такъв начин на мислене...

— Предполагам, че подобни хора съществуват — отвърна Уолд.
— Именно един от тях е и нашият посланик.

Камбаната започна да бие през строго определени промеждутъци от време. Синкльър погледна хронометъра си:

— Двадесет секунди до контакта — произнесе той.

Всички следяха внимателно снопчето от енергия, изпращано от мрежата в небето. И колкото и пъти да се беше случвало на човека да вижда това зрелище, то не губеше за него своето очарование. В един миг огромният лайнер ФТЛ си проби път през подпространството със скорост, близка до безкрайната, а в следващия миг се появи в нормалните пространствено-временни условия, целият някак си напрегнат, увисна във въздуха и накрая замря върху изпращания от мрежата силов сноп, както стрелката на компаса върху своята ос. Това беше чудо, с което никой и никога не можеше да свикне.

Синкльър каза: „Иде!“ — и веднага камбаната започна да бие непрекъснато. В същия този момент корабът се появи значително пониско, отколкото се очакваше, но все пак в рамките на безопасността. Свърхзвуковият удар изтреця над повърхността на планетата с разтърсваща сила, а след кораба гърмеше и святкаше къса буря, съпроводвана както винаги от мощни валежи. Зрителите възприеха стоически всичко това като част от церемонията по пристигането.

Бавно, сякаш окачен върху невидима нишка, корабът се снижи послушно и кацна върху горната част на мрежата. За една секунда всичко изглеждаше неподвижно, но след това се отвориха долните люкове и се появи асансьор. Когато клетката на асансьора докосна почвата, всички посрещачи тръгнаха към нея.

Уолд погледна Синкльър:

— Всичко ли свърши? Тогава да идем долу и аз ще ви представя на посланика.

Синкльър огледа комбинезона си:

— Ами аз не съм облечен подходящо...

— Няма значение. В Администрацията на космическите територии работят не чак толкова големи привърженици на формалностите.

Те се спуснаха там, където групата от хора започваше да се отдръпва встрани при приближаването на посланика и неговата свита.

Когато редиците отново се затвориха, Синкълър спря нерешително, след това отново ускори крачките си и хвана доктора за ръка:

— Ама това сериозно ли е?

— Кое? — в гласа на Уолд звучеше самата невинност.

— Ами посланика... Това е някакъв номер...

— Ако мислите, че това е номер, то тогава вие имате свръхестествено чувство за хумор.

— Но детето... Не се изненадвам, че ви беше необходима мрежа за меко кацане!

— Уилям Артър Прелен — каза Уолд. — Посланик, акредитиран в космическите територии на Проклетата. Възраст... 27 дни или нещо такова. Той вече става малко стар за тази работа, но въпреки това е нашият най-добър шанс за установяване на контакт с Непознатите. Ние ще организираме всичко така, че той да влиза в контакт с тях достатъчно често и за достатъчно дълго време, така че да може неговото оформящо се съзнание да ги възприема по еднакъв начин с нас. Какво ви става? Струва ми се, че станяхте нещо мрачен? Признайте си, че едва сега ви се изясни доколко Администрацията на космическите територии съвсем не е такова топло местенце, както изглежда?

Припомняйки си собствения опит при контакта с Непознатите, Синкълър почувствува отегчение.

— И вие наистина мислите, че ще постигнете нещо по този начин?

— Разполагаме само с един шанс — отвърна Уолд, — а освен това е и опасно. Опасно за младия Прелен и за онези, които са се решили на подобна стъпка. А каква бляскава победа би удържал адмирал Мелк!

— Той никога няма да научи за това — промълви Синкълър. — Във всеки случай не от мене. Аз не можех дори и да си представя, че така ще рискувате!

— И Непознатите също — каза Уолд. — Спомняте ли си онзи кристал в моя кабинет... Аз ви казах, че всеки ден той се увеличава по малко? Подозирам, че това е ембрион на Непознат. Така да се каже,

техен посланик при нас. Не е изключено ние вече да сме достигнали този първи праг на взаимно разбиране.

Публикувано в сп. „Наука и техника“, бр.24-26/1973 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.